

The geopolitical region of the Persian Gulf and China's soft balancing policy against the United States

Hossein Sourì¹

Hasan Keyvan²

Qasem Ranjbar³

Abstract

In the Islamic government model, the goal is to humanize and guide people towards the pursuit of truth and justice. In this model, the ruler and the government must not only be just and exercise justice in the realm of power, but must also be a "good example" and assume the highest role in educating people. Performing these duties is possible in a context of spirituality, morality, and interest in society and with behavior combined with mercy and kindness. The Persian Gulf region has always been of interest to major players due to its strategic importance in global politics. In the past few decades, China has been able to increase the level of its economic cooperation with countries in the region within the framework of its peaceful development policy. This joint cooperation includes a diverse range of bilateral political and economic relations, which has paved the way for the expansion of China's economic influence in this strategic region. Of course, this expansion of influence for China has not been limited to gaining economic benefits, but China has used it as one of the necessary tools to create a soft balance against the United States so that in the long term, by gaining influence in the geopolitical superiority region, it can eliminate the hegemony and balance of power of the United States. Given the importance of this issue, this article has attempted to examine China's foreign policy and examine what factors have caused the importance of the Persian Gulf region to increase for China's soft power balance policy and how China is seeking to use the soft power balance policy in this region for geopolitical influence and challenging the hegemony of the United States.

Keywords: Persian Gulf, Geopolitics, Soft Balance, Foreign Policy.

-
1. Ph.D Student, Department of Political Science and International Relations, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
hessansouri2@gmail.com
 2. Ph.D Student, Department of Political Science and International Relations, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
hassankeyvan@yahoo.com
 3. Assistant Professor, Department of Political Science, Farabi Faculty of Science and Technology, Tehran, Iran.
dr.qasemranjbar@gmail.com

Mesopotamian Political Studies, 2024, Vol. 3, Issue 2, pp. 195-214.

Received: 19 January 2025, **Accepted:** 22 February 2025

Doi: 10.22126/mps.2025.11664.1053

Copyright © The Authors
Publisher: Razi University.

Extended Abstract

1. Introduction

The People's Republic of China's efforts to gain geopolitical influence in the Persian Gulf region can be considered one of the most important and vital issues in the region, because with China's influence, the nature and structure of power competition in this region is expected to undergo fundamental changes, and the level of influence of the United States in this region will decrease, thus increasing the grounds for the countries of the Persian Gulf region to move east. This geopolitical development indicates that in the future, we should witness a change in the structure of the competitions of the great global powers in this region, and it is expected that the two countries of China and the United States in particular will be forced to interact and even compete more geopolitically with each other in the Persian Gulf region. The change in the structure and processes of geopolitical competition in the Persian Gulf region will not be limited to only the two global superpowers, and it is possible that, following these developments, changes will be observed in the foreign policy and geopolitical approaches of the countries of the Persian Gulf region. This indicates that in the coming years we will likely see major changes in the nature and form of geopolitical competition in the region.

2. Theoretical framework

In the analysis of geopolitical competition, the formation, emergence and continuation of the balance of power is widely emphasized, because the balance of power is a fundamental foundation for creating and ensuring the national security of any country (Pillar, 2004: 254). When analyzing this concept, the first stage is to emphasize the creation of a hard balance and the creation of deterrence through the use and development of defensive, military and security tools. Therefore, hard balance has been defined as a strategy by which different countries try to create a balance of power against their competitors by using military, defensive and offensive capabilities and engaging in geopolitical cooperation (Paul, 2004: 3). This has led security and geopolitical researchers to emphasize that the hard balance theory is based on two important propositions:

1) In the current structure of international security, a country's achievement of a superior power position paves the way for a decline in the security level of other national actors.

2) Due to the threat posed by the concentration of power in the hands of one actor, the anarchic system governing international politics necessitates that national actors strive to reduce the concentration of power in the international system in order to improve their security level (Chegnizadeh, 2013: 230).

Here, balance is a policy for achieving a balance of power through which actors try to achieve the ability to prevent other national actors from developing hard threats by achieving hard power (Elman, 2002: 10). In this way, it can be said that countries, by using balancing policies, seek to prevent threats to their national interests, sovereignty, and territory by other countries, and in this process, they use two strategies: strengthening domestic foundations or forming alliances with other countries (Ibid: 11).

3. Methodology

This research is classified as qualitative research due to its nature and subject. Therefore, an attempt has been made to study the subject, compile findings, analyze, and present results using analytical-descriptive approaches. In this regard, the process of collecting information in it has relied on the library study method.

4. Discussion

The Persian Gulf region is one of the most important geographical areas in which we witness the formation of this pattern of competition and cooperation between China and the United States; because this geopolitical region has significant importance for China's multilateral foreign policy due to the number of influential players in energy geopolitics, the competition between Iran and the United States, the strategic position and geopolitical accessibility of Iran's presence and its location on the One Belt, One Road route and can become an important focus for China to pursue a soft balance policy (Ferdinand, 2016: 950). The leaders of the People's Republic of China are aware that the geopolitical advantage of the United States in this region stems from close relations and shared geopolitical interests with the countries of the region (Ahmadipour and Rashidi, 2019). This shared interest has facilitated the ease of US geopolitical influence in the Persian Gulf region and, at the same time, has provided a costly obstacle to China's geopolitical influence. Thus, any direct confrontation or attempt to establish a hard balance with the United States in this region would be an irrational act in Chinese foreign policy; therefore, the logical choice for China is to use soft balance tools, which include the development of economic relations, investment, mediation policy, and multilateral diplomacy, which facilitate the level and strength of China's competitiveness (Hughes, 2019). In this process, the most important incentive for China to be present and gain influence in the Persian Gulf region is the need and necessity to access cheap, accessible, and extensive sources of oil and natural gas in the Persian Gulf region (Gharaigh Zandi & Abbasi, 2019: 497).

In short, China has been able to achieve rapid economic reconstruction and comprehensive development since the 1980s, aided by its remarkable economic growth. As a result of this economic growth and development, the Chinese government has been provided with vast financial resources, which allow the country to not only develop its military programs, but also to pursue its national goals and interests in different geographical regions, thus paving the way for the country to achieve major goals in the international system. This expansion of power and the desire for influence in world politics naturally face obstacles from the hegemonic power (Ikenberry & Wright, 2008). Because the hegemonic power knows that China, as a de facto global competitor, is trying to slowly expand its level of influence without engaging in any unnecessary direct conflict and to put other actors in a position to either be attracted to China or to refrain from entering into these conflicts in favor of the hegemonic power in the future if challenges arise between China and the hegemonic power. This will cause new challenges to be faced by the global system and increase the complexity of global competition. Because China's efforts to achieve hard balance or its use of this type of balance could pave the way for the expansion of global competition between the United States and China. This has increased the attractiveness of using the tools used in soft balance and has led China to exploit soft balance and the tools available to it to expand

its influence in the international system. China's efforts to conclude a 25-year cooperation agreement with Iran, which is one of the actors opposing US global hegemony, and the development of economic and technical cooperation with countries such as Saudi Arabia or the Gulf countries that are on the list of US allies show that China has been able to compete with the US in terms of soft balance in the Persian Gulf region and has taken important steps to challenge US hegemony.

5. Conclusion and Suggestions

The findings of this study indicate that China currently faces geopolitical constraints in challenging US hegemony, and the high costs of trying to create a hard balance are such that it has forced the country to use alternative means. In this process, given China's policy of pursuing powerful economic development, the most important tool at its disposal to achieve its desired economic interests without incurring additional costs and at the same time balance against the United States will be soft balance. In this context, the leaders of the People's Republic of China are trying to manage their relations with the United States in different geographical regions through interaction and cooperation so that they can both secure their desired interests and goals without paying unnecessary economic and geopolitical costs, and calmly manage the global political situation by attracting new allies, friends, and economic partners in a way that leads to the creation of a soft balance against the United States.

Among the geographical regions that are of significant importance for China's foreign policy is the geopolitical region of the Persian Gulf. The location of this region at the crossroads of Eurasia, its decisive role in the formation of the One Belt, One Road idea, rich fossil energy resources, as well as the economic benefits of cooperation with the countries of this region have led China to put it on its list of priorities for gaining economic influence and shaping a soft balance. In this process, China is trying to pave the way for the development of joint economic cooperation in various fields with the countries of this region without entering into direct confrontation with the United States and to create conditions for the countries of this region to choose China as their first economic partner in the future. This approach allows China to avoid entering into a geopolitical confrontation with the United States and, on the contrary, using economic tools, pave the way for its geopolitical influence in the region and pursue the strategy of creating a soft balance against the United States with greater ease and confidence.

پرتال جامع علوم انسانی

منطقه ژئوپلیتیک خلیج فارس و سیاست موازنه نرم چین در برابر آمریکا

حسین سوری^۱

حسین کیوان^۲

قاسم رنجبر^۳

چکیده

منطقه خلیج فارس به سبب اهمیت راهبردی که در سیاست جهانی دارد همواره مورد توجه بازیگران بزرگ است. در چند دهه اخیر کشور چین در چارچوب سیاست توسعه صلح طلبانه خود توانسته است سطح همکاری‌های اقتصادی خود را با کشورهای این منطقه افزایش دهد. این همکاری‌های مشترک طیف متنوعی از روابط سیاسی و اقتصادی دو جانبه را شامل می‌شود که زمینه‌ساز گسترش نفوذ اقتصادی چین در این منطقه راهبردی شده است. البته این توسعه نفوذ برای چین به کسب منافع اقتصادی محدود نبوده، بلکه چین از آن به عنوان یکی از ابزارهای ضروری برای ایجاد موازنه نرم در برابر آمریکا استفاده کرده است تا بتواند در بلندمدت با کسب نفوذ در منطقه، برتری ژئوپلیتیک، هژمونی و توازن قدرت آمریکا را از میان ببرد. با توجه به اهمیت این موضوع، در این مقاله تلاش شده است با بررسی سیاست خارجی چین به بررسی این نکته پرداخته شود که چه عواملی باعث شده اهمیت منطقه خلیج فارس برای سیاست موازنه قدرت نرم چین افزایش پیدا کند و چین چگونه در این منطقه به دنبال آن است که از سیاست موازنه قدرت نرم برای نفوذ ژئوپلیتیک و به چالش کشیدن هژمونی آمریکا بهره گیرد.

واژه‌های کلیدی: خلیج فارس، سیاست موازنه، چین، آمریکا.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

hessansouri2@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

hassankeyvan@yahoo.com

۳. استادیار، گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم و فنون فارابی، تهران، ایران.

dr.qasemranjbar@gmail.com

۱. مقدمه

تلاش کشور جمهوری خلق چین برای کسب نفوذ ژئوپلیتیک در منطقه خلیج فارس را می‌توان در زمره موضوعات بسیار مهم و حیاتی منطقه دانست؛ چرا که با نفوذ چین انتظار می‌رود ماهیت و ساختار رقابت قدرت در این منطقه دستخوش دگرگونی‌های اساسی شود و از سطح تأثیرگذاری ایالات متحده آمریکا در این منطقه کم شود و به این ترتیب، زمینه برای گرایش کشورهای منطقه خلیج فارس به شرق افزایش یابد. این تحول ژئوپلیتیک مبین آن است که در آینده باید شاهد تغییر ساختار رقابت‌های قدرت‌های بزرگ جهانی در این منطقه بود و انتظار آن را داشت که به‌خصوص دو کشور چین و آمریکا در منطقه خلیج فارس مجبور به تعامل و حتی رقابت ژئوپلیتیک بیشتر با یکدیگر گردند. تغییر ساختار و فرایندهای رقابت ژئوپلیتیک در منطقه خلیج فارس تنها به دو ابرقدرت جهانی محدود نخواهد شد و می‌توان این احتمال را مطرح کرد که به‌تبعیت از این تحولات، بروز تغییراتی در سیاست خارجی و رویکردهای ژئوپلیتیک کشورهای منطقه خلیج فارس مشاهده خواهد شد. این امر نشان‌دهنده آن است که در سال‌های آینده به‌احتمال شاهد تغییرات بزرگی در ماهیت و چگونگی رقابت‌های ژئوپلیتیک در منطقه خواهیم بود.

همین امر ضرورت آن را به وجود آورده است تا در این تحقیق به‌صورت خاص با تمرکز بر سیاست خارجی چین در حوزه خلیج فارس، تلاش شود تا به این پرسش پاسخ داده شود: فرایند نفوذ ژئوپلیتیک چین در منطقه خلیج فارس از چه الگویی تبعیت می‌کند؟ برای پاسخگویی به این پرسش، این فرض در این مقاله مطرح شده است که با توجه به ماهیت رقابت ژئوپلیتیک چین و آمریکا، جمهوری خلق چین در تلاش است تا برای کسب نفوذ ژئوپلیتیک در منطقه خلیج فارس از ابزارهای موازنه‌سازی نرم بهره بگیرد. به‌منظور یافتن پاسخی متقن برای این پرسش و ارزیابی فرضیه‌ای که در این خصوص مطرح شد، در ادامه تلاش می‌شود تا با استفاده از رویکردی ژئوپلیتیک به تحلیل این موضوع پرداخته شود؛ چرا که ارزیابی علمی و موشکافانه این موضوع از منظر دانش جغرافیای سیاسی فرصت آن را برای نویسندگان این پژوهش و مخاطبان آن فراهم می‌کند تا در آینده بر سطح تحلیل‌های خود در زمینه روندهای تأثیرگذار در دگرگونی رقابت‌های ژئوپلیتیک در منطقه خلیج فارس بپردازند و همزمان تصویر ملموس‌تری را از تأثیرگذاری چین در این منطقه در پیش‌روی مخاطبان قرار دهند.

۲. پیشینه تحقیق

سازمند و ارغوانی پیرسلامی (۱۳۹۷) در کتاب خود با عنوان سیاست خارجی جهانی و منطقه‌ای چین در قرن بیست و یکم به بررسی روابط خارجی چین پرداخته‌اند و تلاش کرده‌اند تا ماهیت کنشگری این کشور در عرصه سیاست بین‌الملل را تحلیل کنند. نویسندگان با بررسی رفتار سیاست خارجی چین در قبال قدرت‌های بزرگ جهانی و منطقه‌ای، به این نتیجه رسیده‌اند که اقتصاد به‌عنوان مهم‌ترین عامل در فرایند تولید قدرت برای چین نقش کلیدی ایفا می‌کند. در بخش دوم کتاب که به روابط چین با قدرت‌های بزرگی مانند آمریکا، اروپا، روسیه و ژاپن اختصاص دارد، نویسندگان با تحلیل ماهیت روابط خارجی چین با این کشورها، به این نتیجه دست یافته‌اند که رهبران کمونیست چین در سازمان‌دهی روابط خود با سایر کشورهای جهان، به‌طور ویژه بر تأمین منافع اقتصادی چین و تبدیل این منافع به ابزاری برای تولید قدرت ملی تأکید دارند. این رویکرد اقتصادمحور در سیاست خارجی چین به عاملی برای اجتناب پکن از مداخله مستقیم در مناقشات ژئوپلیتیک تبدیل شده است. همچنین، این استراتژی به چین کمک کرده است تا با بهره‌گیری از فرصت‌های اقتصادی و ژئواکونومیک، تعادل در روابط خود با غرب را حفظ کند و شرایط لازم برای دستیابی به موازنه نرم جهانی را - که هدف بلندمدت چین در سیاست جهانی است - فراهم کند.

غرایق زندی و عباسی (۱۴۰۰) در پژوهش خود با عنوان «تحولات راهبردی و سیاست خارجی چین در خاورمیانه در دهه دوم سده بیست و یکم: چرایی و چگونگی» به این پرسش پاسخ داده‌اند که چین چرا و چگونه در منطقه خاورمیانه بازیگری می‌کند. چرایی بازیگری چین در خاورمیانه به واسطه نیاز این کشور به انرژی، راه ارتباطی خاورمیانه و نیاز به فناوری‌های پیشرفته غربی از اسرائیل و چگونگی بازیگری در منطقه از طریق کمک به ثبات سیاسی، کمک‌های بشردوستانه و مبارزه با هراس‌پروری انجام می‌گیرد تا بتواند موضوعات متعارض در منطقه را مدیریت کند. این مقاله ضمن پرداختن به تحولات راهبردی و سیاست خارجی این کشور، تلاش کرده تا رفتار و سیاست خارجی چین در خاورمیانه را توضیح دهد.

حسین دلاور و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود با عنوان «تبیین الگوی چینی بازتعریف نظم بین‌المللی: ترکیب توانمندی‌های داخلی و موازنه نرم خارجی» به بررسی رویکردهای چین در سیاست جهانی پرداخته‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که چین منافع خود را عمدتاً در

حوزه اقتصاد تعریف کرده و از ابزارهای موازنه‌ساز غیرسخت (موازنه نرم) برای گسترش نفوذ سیاسی و ژئوپلیتیکی خود در جهان استفاده می‌کند. توسعه روابط اقتصادی به‌عنوان کلیدی برای پیشرفت داخلی و دستیابی به جایگاه جهانی در نظر گرفته شده است. این راهبرد به چین امکان داده تا منافع ملی خود را بدون تحمل هزینه‌های امنیتی و سیاسی سنگین تأمین کند، هژمونی آمریکا را به تدریج به چالش بکشد و با کسب نفوذ در مناطق مختلف، فضای نقش‌آفرینی آمریکا را محدود کند. به باور نویسندگان، موفقیت چین در گرو رویکردهای توسعه‌طلبانه و صلح‌آمیز این کشور است.

ارغوانی پیرسلامی و میراحمدی (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «سیاست موازنه‌سازی منطقه‌ای چین در خاورمیانه» به بررسی کنشگری و سیاست خارجی چین در این منطقه پرداخته‌اند. نویسندگان معتقدند که ماهیت سیاست خارجی چین که بر پایه پرهیز از رویارویی و مداخلات غیرضروری است، نقش تعیین‌کننده‌ای در رویکرد این کشور به خاورمیانه دارد. چین به دلیل منافع مشترک با بسیاری از کشورهای منطقه، تلاش می‌کند روابط دوستانه خود را با تمام بازیگران حفظ و در بحران‌های ژئوپلیتیکی خاورمیانه موضعی بی‌طرفانه اتخاذ کند. همچنین، منافع اقتصادی و ضرورت توسعه اهداف چین در منطقه، این کشور را به ایفای نقش میانجیگر در سیاست‌های خاورمیانه سوق داده است. از دید چین، کشورهای خاورمیانه ظرفیت بالایی برای تأمین منافع این کشور دارند؛ به‌ویژه در ایجاد توازن قدرت نرم در برابر آمریکا که در سیاست خارجی چین مورد توجه قرار گرفته است.

۳. مبانی نظری

در تحلیل رقابت‌های ژئوپلیتیک به‌صورت گسترده‌ای بر شکل‌گیری، پیدایش و تداوم موازنه قوا تأکید می‌شود؛ چرا که موازنه قوا بنیادی اساسی برای ایجاد و تضمین امنیت ملی هر کشوری است (Pillar, 2004: 254). هنگام تحلیل این مفهوم، در مرحله نخست تأکید روی ایجاد موازنه سخت و ایجاد بازدارندگی از طریق کاربرد و توسعه ابزارهای دفاعی، نظامی و امنیتی است. از این‌رو موازنه سخت را به‌عنوان راهبردی تعریف کرده‌اند که به‌وسیله آن کشورهای مختلف سعی دارند تا با به‌کارگیری توانایی‌های نظامی، دفاعی و تهاجمی و همراهی در همکاری‌های ژئوپلیتیک، به ایجاد موازنه قدرت در برابر رقبای خود بپردازند (Paul, 2004: 3). این امر باعث شده است که

محققان حوزه امنیت و ژئوپلیتیک بر این نکته تأکید کنند که نظریه موازنه سخت مبتنی بر دو گزاره مهم است:

۱) در ساختار کنونی امنیت بین الملل دستیابی یک کشور به جایگاه قدرت برتر زمینه را برای تنزل سطح امنیت سایر بازیگران ملی فراهم می کند.

۲) به سبب تهدید ناشی از تمرکز قدرت در دست یک بازیگر، نظام آنارشیک حاکم بر سیاست بین الملل ضرورت آن را به وجود می آورد تا بازیگران ملی برای بهبود سطح امنیت خود برای کاهش تمرکز قدرت در نظام بین الملل تلاش نمایند (چگنی زاده، ۱۳۹۲: ۲۳۰).

در اینجا موازنه سیاستی برای دستیابی به توازن قدرت است که به واسطه آن بازیگران تلاش می کنند تا با دستیابی به قدرت سخت توانایی آن را به دست آورند که سایر بازیگران ملی را از گسترش تهدیدهای سخت بازدارند (Elman, 2002: 10). به این ترتیب، می توان گفت که کشورها با استفاده از سیاست های موازنه ای به دنبال آن هستند که از تهدید منافع ملی، حاکمیت و سرزمین خود توسط کشورهای دیگر جلوگیری کنند و در این فرایند از دو راهبرد تقویت بنیادهای داخلی و یا ائتلاف با کشورهای دیگر بهره می گیرند (Ibid: 11).

تلاش برای تمرکز قدرت از سوی یک بازیگر و واکنش بازیگران دیگر به تهدیدات ناشی از تمرکز قدرت در دست رقیب یا رقاباتی ژئوپلیتیک زمینه ساز ایجاد رقابت های ژئوپلیتیکی می شود که هدف آن جلوگیری از برتری رقبا منطقه ای یا جهانی است. کوشش همزمان کشورها برای تبدیل شدن به قدرت برتر نه تنها باعث تداوم رقابت های ژئوپلیتیک می شود (احمدی پور و رشیدی، ۱۳۹۷)، بلکه در نهایت با همزمان شدن این کوشش ها شرایطی را به وجود می آورد که کشورها با تأسی از موازنه سخت، تلاش های یکدیگر را برای تحول موازنه سخت خنثی کنند (شیهان، ۱۳۸۸: ۳۴) و به این ترتیب موازنه قوا ایجاد شود. کشورها به واسطه دو روش متفاوت برای ایجاد موازنه قدرت کوشش می کنند:

۱. با استفاده از بسیج نیروها، توانایی ها و ظرفیت های داخلی؛

۲. به یاری ایجاد اتحادی موقت در میان بازیگرانی که قصد دارند برای مقابله و مقاومت در برابر یک قدرت تهدید کننده به اتحاد دست پیدا کنند (Ikenberry & Wright, 2008).

از بعد نظری، حضور منابع متعدد تهدید کشورها و بازیگران ملی را بر آن می دارد تا برای دسترسی به موازنه قدرت تلاش کنند و زمینه را برای تأمین امنیت ملی خویش فراهم سازند. به این

ترتیب، باید گفت شرایط حاکم بر نظام بین‌الملل کوشش برای دستیابی به توازن قدرت را نه به یک انتخاب، بلکه به یک ضرورت ژئوپلیتیک تبدیل کرده است (احمدی‌پور و رشیدی، ۱۳۹۹). چرا که در ساختار آنارشیک حاکم بر سیاست جهانی تنها ابزار مؤثر برای مقاومت در برابر قدرت یا قدرت‌هایی که به دنبال بسط هژمونی خود در سطوح جهانی یا منطقه‌ای هستند تقویت قدرت داخلی و ملی، ترکیب قدرت ملی با قدرت سایر کشورها و در نهایت ایجاد موازنه قدرت خواهد بود (Waltz, 1979: 126). کنت والتز^۱ در تحلیل نظریه موازنه قدرت بر این نکته تأکید می‌کند که اگر شرایط زیر وجود داشته باشد همواره می‌توان انتظار پیدایش سیاست موازنه قدرت را داشت: نخست آنکه نظم حاکم بر نظام آنارشیک باشد و دیگر آنکه در نظام واحدهای متعددی وجود داشته باشد که به دنبال بقای خود هستند (Ibid: 121). از نظر ژئوپلیتیک این موقعیت تا زمان فروپاشی شوروی در سال ۱۹۹۱ و تبدیل آمریکا به قدرت هژمون جهانی تداوم داشت.

از دیدگاه نظری، تبدیل آمریکا به یک قدرت هژمون جهانی باید کشورهای دیگر را تشویق به تلاش برای ایجاد موازنه قدرت می‌کرد، اما با عدم تحقق این وضعیت متخصصان روابط بین‌الملل و ژئوپلیتیک متوجه شدند که با وجود کوشش آمریکا برای تحمیل برتری ژئوپلیتیک جهانی خود بر سایر بازیگران ملی، کشورهای دیگر به علل مختلفی تلاش قابل توجهی برای به چالش کشیدن برتری قدرت آمریکا از خود نشان ندادند (Rashidi et al, 2014; 2021). برای توضیح این وضعیت تحلیل‌های مختلفی ارائه شد که در این میان، دیدگاه‌های واقع‌گرایان و نواقع‌گرایان بیش از همه مورد توجه محققان قرار گرفت.

با عدم پیدایش موازنه قوا در برابر قدرت هژمون، استیون والت^۲ در چارچوب رویکرد نواقع‌گرایی موازنه تهدید^۳ را جایگزین موازنه قدرت در نقطه کانونی بحث خود کرد تا بتواند دلیل منطقی برای عدم شکل‌گیری ائتلاف جهانی علیه آمریکا ارائه دهد (Walt, 2005). والت این نکته را مطرح کرده است که آنچه را توازن قوا نامیده شده است در اصل باید توازن تهدید دانست؛ زیرا آنچه باعث ایجاد اتحاد و ائتلاف در نظام بین‌الملل می‌شود احساس تهدید در برابر سایر بازیگران است، نه مشاهده سطح قدرت آنان (Walt, 2000: 401). والت معتقد است واکنش و رفتار سایر بازیگران را باید انعکاس ماهیت رفتار قدرت هژمون، ادراک جغرافیا و شرایطی

1. Kenneth Waltz

2. Stephen Walt

3. Balance of Threat

دانست که قدرت هژمون را به بهره‌گیری از قدرت خود تشویق می‌کند (Walt, 2009: 116). برای پیدایش موازنه سخت لازم است ابتدا تهدید ژئوپلیتیک (Rashidi et al, 2016) شناخته و درک شود تا کشورها بتوانند در واکنش به آن برای به چالش کشیدن قدرت هژمون کوشش کنند. در نتیجه زمانی می‌توان انتظار ایجاد موازنه سخت داشت که تعدادی از بازیگران ملی به درک مشترکی از تهدید قدرت هژمون برسند و برای حذف آن تهدید متحد شوند (Pape, 2005: 36)؛ بنابراین، باید گفت که در شرایط کنونی احتمال اتحاد سایر بازیگران برای به چالش کشیدن هژمونی جهانی آمریکا از طریق برقراری موازنه سخت اندک است. هرچند شواهد نشان می‌دهد که در سطح منطقه‌ای تعدادی از بازیگران ملی در مقیاسی کوچک برای به چالش کشیدن هژمونی آمریکا تلاش کنند.

۴. روش‌شناسی تحقیق

این پژوهش به سبب ماهیت و موضوعی که دارد در زمره پژوهش‌های کیفی قرار می‌گیرد. از این‌رو تلاش شده است تا با استفاده از رویکردهای تحلیلی-توصیفی به مطالعه موضوع، تدوین یافته‌ها، تجزیه و تحلیل و ارائه نتایج پرداخته شود. در همین راستا فرایند گردآوری اطلاعات در آن متکی بر روش مطالعات کتابخانه‌ای بوده است.

۵. یافته‌ها

از اواسط دهه ۱۹۷۰ اقتصاد عاملی مهم در سیاست خارجی چین بوده است. چین در نتیجه کوشش‌ها به یکی از بازیگران مهم در عرصه اقتصاد سیاسی بین‌الملل تبدیل شد. پیگیری سیاست درهای باز تحت تأثیر رویکرد دنگ شیائوپینگ^۱ درباره تمرکز بر سیاست توسعه اقتصادی داخلی عاملی بوده است که باعث شده چین از مداخله غیرضروری در امور جهانی پرهیز کند (Liao, 2016: 83). تا بتواند با توسعه و رشد اقتصادی، افزایش تولید داخلی، رشد درآمدهای کشور و دسترسی به بازارهای جهانی منافع ملی خود را تأمین کند؛ آمادگی لازم اقتصادی، سیاسی و نظامی را برای حفاظت از منافع خود کسب نماید و در بلندمدت به تقویت ارتش و زیرساخت‌های دفاعی خود پردازد (عارفی و نور، ۱۳۹۷: ۱۵۳) و در نهایت با ابزارهای غیرسخت مسیر را برای نفوذ ژئوپلیتیک خود در مناطق جغرافیایی راهبردی هموار نماید.

زیرا منافع ملی چین ضرورت آن را به وجود آورده است تا این کشور بدون تقابل مستقیم و در چارچوب الگوی همکاری و رقابت با آمریکا به پیگیری سیاست خارجی خود بپردازد و در نهایت، به یاری ابزارهای نرم و سیاست چندجانبه‌گرایی بتواند در برابر آمریکا موازنه ایجاد کند. در مقابل، ایالات متحده تلاش می‌کند تا با حفظ برتری ژئوپلیتیک خود، مانع از نزدیکی متحدان و دوستان خود به چین شود (Cai, 2017).

منطقه خلیج فارس یکی از مهم‌ترین حوزه‌های جغرافیایی است که در آن شاهد شکل‌گیری این الگوی رقابت و همکاری میان چین و آمریکا هستیم؛ زیرا این منطقه ژئوپلیتیک به سبب تعداد بازیگران تأثیرگذار در ژئوپلیتیک انرژی، رقابت‌های میان ایران و آمریکا، موقعیت راهبردی و ژئوپلیتیک دسترسی حضور ایران و قرار گرفتن در مسیر یک کمربند یک جاده اهمیت قابل توجهی برای سیاست خارجی چندجانبه‌گرایانه چین دارد و می‌تواند به کانونی مهم برای پیگیری سیاست موازنه نرم از سوی چین تبدیل شود (Ferdinand, 2016: 950).

رهبران جمهوری خلق چین واقف‌اند که مزیت ژئوپلیتیک آمریکا در این منطقه ناشی از روابط نزدیک و منافع ژئوپلیتیک مشترک با کشورهای منطقه است (احمدی‌پور و رشیدی، ۱۳۹۹). این اشتراک منافع سهولت نفوذ ژئوپلیتیک آمریکا را در منطقه خلیج فارس به همراه داشته است و همزمان یک مانع پرهزینه برای نفوذ ژئوپلیتیک چین فراهم کرده است. به این ترتیب، هرگونه رویارویی مستقیم یا تلاش برای ایجاد موازنه سخت با آمریکا در این منطقه کنشی غیرعقلانی در سیاست خارجی چین خواهد بود؛ بنابراین، انتخاب منطقی برای چین استفاده از ابزارهای موازنه نرم است که شامل توسعه روابط اقتصادی، سرمایه‌گذاری، سیاست میانجی‌گرایانه و دیپلماسی چندجانبه می‌شود که تسهیل‌کننده سطح و قدرت رقابت‌پذیری چین است (هیوز، ۱۳۹۸). در این فرایند مهم‌ترین مشوق چین برای حضور برای کسب نفوذ در منطقه خلیج فارس نیاز و ضرورت دسترسی به منابع ارزان، قابل دسترس و گسترده نفت و گاز طبیعی در منطقه خلیج فارس است (غرایق زندگی و عباسی، ۱۴۰۰: ۴۹۷).

علاوه بر چین، ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا، ژاپن و هند نیز در اقتصاد انرژی خلیج فارس منافع حیاتی دارند. این موضوع رقابت‌های ژئوپلیتیک را در منطقه خلیج فارس پیچیده و پرهزینه کرده است و زمینه‌ساز آن شده که با توجه به اهمیت راهبردی منابع انرژی خلیج فارس، چین در برابر آمریکا یک خط‌مشی تدافعی همراه با تعامل و همکاری را مورد توجه قرار دهد

(مصلی‌نژاد و حق‌شناس، ۱۳۹۱) تا بتواند بدون رویارویی مستقیم با آمریکا، زمینه نفوذ اقتصادی خود به منطقه را فراهم کند.

رویکرد چین در منطقه خلیج فارس را باید تابعی از رویکرد توسعه مسالمت‌آمیز این کشور دانست. به عبارت دیگر، با وجود تأکید چین بر صلح و امنیت جهانی نباید از یاد برد که هدف نهایی در سیاست توسعه مسالمت‌آمیز چین ایجاد زمینه برای از میان بردن هژمونی آمریکا است (Liy et al, 2019). در این فرایند، موازنه نرم و ابزارهای حیاتی آن نظیر نفوذ اقتصادی کارکرد مهمی پیدا می‌کند؛ زیرا چین به یاری موازنه قدرت نرم به دنبال آن است تا بدون پرداخت هزینه‌های ژئوپلیتیک قابل توجه زمینه را برای ایجاد یک نظم جهانی نوین فراهم کند که بنیادهای آن بر برتری اقتصادی چین و تأمین منافع این کشور قوام یافته باشد. بنابراین، می‌توان گفت چین رویکردی قاطعانه در سیاست خارجی اتخاذ کرده است که ضمن کاهش احتمال درگیری با آمریکا، زمینه را برای ایجاد موازنه نرم میان این کشور و آمریکا فراهم می‌کند (Sinaga, 2015).

تحلیل‌های ژئوپلیتیک نشان می‌دهد که چین بنیادهای سیاست خارجی خود را بر توسعه اقتصادی و دستیابی به جایگاه برتر اقتصادی در سیاست جهان استوار ساخته است و در این فرایند قصد دارد با استفاده از ابزارهای موازنه نرم، در مناطق جغرافیایی راهبردی جهان نظیر منطقه خلیج فارس نفوذ کند و رقابت جهانی خود را با آمریکا با تمرکز بر حوزه اقتصاد پیش ببرد. به عبارت دیگر، سیاست خارجی چین در قبال کشورهای منطقه خلیج فارس منعکس‌کننده رویکردهای اقتصادی است که تأمین منافع اقتصادی و اهداف راهبردی چین را در بلندمدت به همراه خواهد داشت (رحمانی و میری، ۱۳۹۴: ۷۳). از جمله این رویکردهایی نوین می‌توان به ارائه استراتژی یک کمربند یک جاده از سوی چین اشاره کرد که در قالب آن تلاش می‌کند با متصل ساختن نقاط گره‌گاهی استراتژیک برای ژئواکونومی این کشور، زنجیره‌ای از ارتباطات مبتنی بر منافع ژئواکونومیک برای خود ایجاد کند که دسترسی به آسیای مرکزی، خاورمیانه، آفریقا و شمال اقیانوس هند را فراهم سازد و همزمان تسهیل‌کننده راهبردهای چین در حوزه ژئوپلیتیک دسترسی باشد.

در ژئوپلیتیک دسترسی چین، ایجاد ارتباطات تجاری جهانی و تضمین دسترسی امن، پیوسته و ارزان این کشور به منابع استراتژیک اقتصادی و بازارهای مهم جهانی از جایگاه مهمی برخوردار

است. در این فرایند آنچه برای چین اهمیت دارد آن است که در مناطق جغرافیایی مهمی نظیر خلیج فارس که از نظر راهبردی برای اقتصاد چین از اهمیت بسزایی برخوردارند سطوحی از ثبات سیاسی و ژئوپولیتیک ایجاد شود که در قالب آن‌ها همواره دسترسی این کشور به منابع راهبردی انرژی و بازارها تضمین شود، فرصت‌های ژئواکونومیک جدیدی برای چین ایجاد گردد و همزمان هزینه‌های ژئوپولیتیک چین برای ایجاد موازنه نرم پایین نگاه داشته شود.

منطقه خلیج فارس که در مسیر یک کمربند یک جاده قرار دارد برای راهبرد ایجاد موازنه نرم چین بسیار پراهمیت خواهد بود. همین امر باعث شده است که چین به همان اندازه که برای متحد استراتژیک خود در غرب آسیا، یعنی جمهوری اسلامی ایران، اهمیت قائل است توجه ویژه‌ای نیز به گسترش همکاری‌های اقتصادی با سایر کشورهای منطقه نظیر امارات متحده عربی، عربستان سعودی و دیگر کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس نشان دهد؛ زیرا از این طریق، ضمن ایجاد موازنه در توسعه روابط با بازیگران منطقه‌ای، مطمئن خواهد شد که اقدامات ژئواکونومیک برای نفوذ در این منطقه تسهیل‌کننده یا تشویق‌کننده نفوذ ژئواکونومیک سایر کشورهای رقیب در این منطقه ژئواستراتژیک نخواهد بود. به عبارت دیگر، چین همواره تلاش می‌کند تا رویکرد تأمین منافع ملی را در سیاست خارجی خود در منطقه خلیج فارس لحاظ کند و یک بخش مهم از این رویکرد پرهیز از تقابل مستقیم با ایالات متحده آمریکا است.

این امر نشان‌دهنده آن است که در تلاش مستمر چین برای ایجاد موازنه نرم، نه تقابل بلکه همکاری است که ستون سیاست خارجی این کشور را تشکیل می‌دهد. در موضوع خاورمیانه نیز چین تلاش می‌کند تا با حفظ و توسعه روابط و همکاری‌های دوجانبه با همه بازیگران منطقه‌ای، به‌عنوان بازیگری به ایفای نقش پردازد که موازنه را ایجاد می‌کند. در این چارچوب، جمهوری خلق چین با اتخاذ سیاست میانجی‌گراییانه در قبال بحران‌ها و مناقشات خاورمیانه سعی دارد تا به‌عنوان یک نیروی توازن‌بخش و ایده‌آل برای برون‌رفت از بحران‌های منطقه‌ای ایفای نقش کند و از طریق تعمیق روابط اقتصادی با کشورهای منطقه، نه از طریق نفوذ نظامی و امنیتی بلکه به‌واسطه روابط سیاسی و اقتصادی، جایگاه خود را در منطقه تثبیت کند. این رویکرد به جمهوری خلق چین اجازه می‌دهد تا همزمان روابط خود را با تک‌تک بازیگران ملی حاضر در این منطقه بر اساس راهبرد کلان موازنه نرم جهانی سامان بدهد؛ نفوذ ژئواکونومیک خود را گسترش دهد و به‌عنوان یک شریک اقتصادی-سیاسی قابل اعتماد موقعیت مناسبی را برای خویش فراهم نماید (سعادت‌ی و

همکاران، ۱۳۹۸). در این فرایند می‌توان گفت چین با ابزار اقتصاد در حال خزیدن به قلب رخدادهای حاکم بر غرب آسیاست و از این طریق در حال جایگزین نمودن آمریکا با خود است و در بلندمدت توازن قوا را به سود خود تغییر می‌دهد.

به صورت خلاصه باید گفت چین از دهه ۱۹۸۰ توانسته است به یاری رشد اقتصادی چشمگیر خود به بازسازی سریع اقتصادی و توسعه فراگیر دست پیدا کند. در پی این رشد و توسعه اقتصادی، منابع مالی گسترده‌ای در اختیار حکومت چین قرار گرفته است که به این کشور اجازه می‌دهد نه تنها برنامه‌های نظامی خود را توسعه بدهد، بلکه به پیگیری اهداف و منافع ملی خود در مناطق جغرافیایی مختلف پردازد و به این ترتیب، زمینه برای دستیابی این کشور به اهداف بزرگ در نظام بین‌الملل فراهم شود. همین گسترش قدرت و تمنای نفوذ در سیاست جهانی به صورت طبیعی با موانعی از سوی قدرت هژمون روبه‌رو می‌شود (Ikenberry & Wright, 2008). زیرا قدرت هژمون می‌داند که چین به عنوان یک رقیب جهانی بالفعل تلاش می‌کند بدون وارد شدن به هرگونه درگیری مستقیم غیرضروری، به آرامی سطح نفوذ خود را گسترش دهد و بازیگران دیگر را در موقعیتی قرار دهد که یا به سمت چین جذب شوند و یا آنکه در آینده در صورت بروز چالش‌هایی میان چین و قدرت هژمون، از ورود به این درگیری‌ها به نفع قدرت هژمون خودداری کنند.

این موضوع باعث می‌شود که چالش‌های جدیدی در پیش‌روی نظام جهانی قرار گیرد و بر پیچیدگی‌های رقابت‌های جهانی افزوده شود. چرا که تلاش چین برای دستیابی به موازنه سخت و یا بهره‌گیری این کشور از این نوع موازنه می‌تواند زمینه‌ساز گسترش رقابت‌های جهانی میان آمریکا و چین باشد. همین موضوع بر جذابیت کاربرد ابزارهای مورد استفاده در موازنه نرم افزوده است و چین را به این سمت سوق داده است تا از موازنه نرم و ابزارهای در دسترس آن برای گسترش نفوذ در نظام بین‌الملل بهره‌برداری کند. تلاش‌های چین برای انعقاد قرارداد همکاری ۲۵ ساله با ایران که یکی از بازیگران مخالف هژمونی جهانی آمریکاست، توسعه همکاری‌های اقتصادی و فنی با کشورهای نظیر عربستان سعودی و یا کشورهای منطقه خلیج فارس که در فهرست متحدان آمریکا قرار دارند نشان می‌دهد که چین توانسته است از نظر موازنه نرم در منطقه خلیج فارس به رقابت با آمریکا پردازد و گام‌های مهمی برای به چالش کشیدن هژمونی ایالات متحده آمریکا بردارد.

در این چارچوب می‌توان به رویکرد چین برای پیگیری راهبرد یک کمربند یک جاده (Ferdinald, 2016) اشاره کرد که توانسته است نفوذ اقتصادی چین را در منطقه خلیج فارس افزایش دهد. پیگیری چنین راهبردهایی از سوی چین در منطقه خلیج فارس و دیپلماسی چندجانبه و فعالانه این کشور برای جذب کشورهای منطقه به خود نشان‌دهنده آن است که با وجود ضعف‌های ژئوپلیتیک در مقایسه با آمریکا، چین توانسته است زمینه را برای نفوذ در این منطقه فراهم کند و گام‌های نخست را برای ایجاد موازنه نرم در منطقه خلیج فارس بردارد.

۶. نتیجه‌گیری

یافته‌های این تحقیق نشان‌دهنده آن است که از نظر ژئوپلیتیک در حال حاضر چین برای به چالش کشیدن هژمونی ایالات متحده آمریکا با محدودیت‌هایی مواجه است و هزینه‌های گسترده تلاش برای ایجاد موازنه سخت به‌اندازه‌ای است که این کشور را بر آن داشته تا از ابزارهای جایگزین استفاده کند. در این فرایند، با توجه به سیاست چین در پیگیری توسعه اقتصادی مقتدرانه، مهم‌ترین ابزاری که در اختیار این کشور قرار دارد تا بدون تحمل هزینه مازاد به منافع اقتصادی مدنظر خود دست یابد و همزمان به موازنه در برابر آمریکا بپردازد موازنه نرم خواهد بود. در این چارچوب، رهبران جمهوری خلق چین تلاش می‌کنند تا در مناطق جغرافیایی مختلف در قالب تعامل و همکاری به مدیریت روابط خود با ایالات متحده آمریکا بپردازند تا بتوانند بدون پرداخت هزینه‌های اقتصادی و ژئوپلیتیک غیرضروری، هم منافع و اهداف مدنظر خود را تأمین کنند و هم به آرامی با جذب متحدان، دوستان و شرکای اقتصادی جدید شرایط سیاست جهانی را به گونه‌ای مدیریت نمایند که به ایجاد موازنه نرم در برابر آمریکا بینجامد.

در این میان یکی از مناطق جغرافیایی که اهمیت قابل توجهی برای سیاست خارجی چین دارد منطقه ژئوپلیتیک خلیج فارس است. قرارگیری این منطقه در چهارراه ارتباطی اوراسیا، نقش تعیین‌کننده آن در شکل‌گیری ایده یک کمربند یک جاده، منابع غنی انرژی فسیلی و همچنین منافع اقتصادی همکاری با کشورهای این منطقه چین را بر آن داشته است تا آن را در فهرست اولویت‌های خود برای کسب نفوذ اقتصادی و شکل دادن به موازنه نرم قرار دهد. در این فرایند، چین تلاش دارد تا بدون ورود به رویارویی مستقیم با ایالات متحده آمریکا زمینه را برای توسعه همکاری‌های اقتصادی مشترک در حوزه‌های مختلف با کشورهای این منطقه فراهم نماید و شرایطی را مهیا سازد که کشورهای این منطقه در آینده چین را به عنوان شریک اقتصادی نخست

خود برگزینند. این رویکرد به چین اجازه می‌دهد تا وارد رویارویی ژئوپلیتیک با آمریکا نشود و در مقابل، با استفاده از ابزار اقتصاد، زمینه را برای نفوذ ژئوپلیتیک خود در منطقه فراهم آورد و راهبرد ایجاد موازنه نرم در برابر آمریکا را با سهولت و اطمینان بیشتری پیگیری کند.

منابع

- احمدی‌پور، زهرا؛ رشیدی، یونس. (۱۳۹۷). «تحلیل ژئوپلیتیک: بازنمایی فضاهای ترس در سینما». ژئوپلیتیک، ۱۴(۲)، ۵۵-۲۱. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17354331.1397.14.50.2.0>
- احمدی‌پور، زهرا؛ رشیدی، یونس. (۱۳۹۹). *تصویرسازی جغرافیایی و بازنمایی ژئوپلیتیک*. تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
- ارغوانی پیرسلامی، فریبرز؛ میراحمدی، سعید. (۱۳۹۸). «تبیین سیاست موازنه‌سازی منطقه‌ای چین در خاورمیانه؛ سیاست جهانی، ۸(۲)، ۱۳۹-۱۷۶». <https://doi.org/10.22124/wp.2019.3685>
- چگنی‌زاده، غلامعلی. (۱۳۹۲). «موازنه قوا و روابط راهبردی چین با ایالات متحده آمریکا؛ روابط خارجی، ۵(۴)، ۲۶۳-۲۲۷». <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20085419.1392.5.4.7.6>
- دلاور، حسین؛ اسلامی، محسن؛ موسوی شفقانی، سید مسعود؛ جمشیدی، محمدحسین. (۱۴۰۰). «تبیین الگوی چینی بازتعریف نظم بین‌المللی: ترکیب توانمندی‌های داخلی و موازنه نرم خارجی»؛ *پژوهش‌های راهبردی سیاست*، ۱۰(۳۸)، ۲۵۰-۲۹۰. <https://doi.org/10.22054/qps.2021.58440.2776>
- رحمانی، منصور؛ میری، احسان. (۱۳۹۴). «تأثیر مؤلفه‌های موازنه نرم چین و روسیه بر هژمونی ایالات متحده آمریکا»؛ *آسیای مرکزی و قفقاز*، ۹۲، ۶۵-۹۵. http://ca.ipisjournals.ir/article_22199
- سازمند، بهاره؛ ارغوانی پیرسلامی، فریبرز. (۱۳۹۷). *سیاست خارجی جهانی و منطقه‌ای چین در قرن بیست و یکم*. تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
- سعادت، حسن؛ کریمی‌پور، یدالله؛ کاویانی‌راد، مراد؛ کارگر، احمد. (۱۳۹۸). «تبیین نقش و کارکرد ژئوپلیتیک خلیج چابهار در تحولات اقیانوس هند با تأکید بر رقابت‌های میان هند و چین»؛ *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۵۱(۴)، ۱۰۵۱-۱۰۷۱. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2018.243109.1007560>
- شیهان، مایکل. (۱۳۸۸). *امنیت بین‌الملل*. ترجمه سید جلال دهقانی فیروزآبادی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- عارفی، محمداکرم؛ نور، تمنا. (۱۳۹۷). «بررسی ثبات نظام بین‌الملل پس از جنگ سرد از منظر نظریه ثبات هژمونیک». *فصلنامه کاتب*، ۵(۱۱)، ۱۷۴-۱۴۷. <https://research.kateb.edu.af/dari/wp-content/uploads/sites/2/2019/09/6.pdf>

- غرایق زندی، داود؛ عباسی، محمد. (۱۴۰۰). «تحولات راهبردی و سیاست خارجی چین در خاورمیانه در دهه دوم سده بیست و یکم: چرایی و چگونگی». *مطالعات اقتصاد سیاسی بین‌الملل*، ۴(۲)، ۴۹۳-۵۲۲. <https://doi.org/10.22126/ipes.2021.6704.1388>
- مصطفی‌نژاد، عباس؛ حق‌شناس، محمدرضا. (۱۳۹۱). «جایگاه چین در اقتصاد انرژی خلیج فارس با تمرکز بر جمهوری اسلامی ایران». *پژوهشنامه علوم سیاسی*، ۸(۱)، ۱۷۳-۲۰۷. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.1735790.1391.8.1.6.9>
- هیوز، لیندسی. (۱۳۹۸). *چین در خاورمیانه: فاکتور ایران*. ترجمه فرشته کندی و سمیرا غلام‌زاده. تهران: مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری. <https://civilica.com/doc/1104105>

References

- Ahmadipour, Z. & Rashidi, Y. (2018). "A geopolitical analysis: representation of spaces of fear in cinema". *Quarterly Journal of Geopolitics*, 14(50), 21-55. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17354331.1397.14.50.2.0>
- Ahmadipour, Z. & Rashidi, Y. (2020). *Geographical imagination and geopolitical representation*. Tehean: University of Tehran printing and publishing institute. [In Persian].
- Arefi, M. A. & Noor, T. (2019). "Investigating the stability of the international system after the cold war from the perspective of hegemonic stability theory". *Quarterly Journal of Kateb*, 5(11), 147-174. [In Persian]. <https://research.kateb.edu.af/dari/wp-content/uploads/sites/2/2019/09/6.pdf>
- Arghavani pirsalami, F. & Mirahmadi, S. (2019). "Explanation of China's regional balancing policy in the Middle East". *World Politics*, 8(2), 139-176. [In Persian]. <https://doi.org/10.22124/wp.2019.3685>
- Cai, P. (March 2017). "Understanding China's belt and road initiative". *Lowy Institute Analyses*. At: <https://www.lowyinstitute.org/sites/default/files/documents/Understanding>
- Chaganizadeh, G. A. (2013). "The balance of power and China's strategic relations with the United States of America". *Journal of Foreign Relations*, 5(4), 227-263. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20085419.1392.5.4.7.6>
- Delavar, H.; Eslami, M.; Mousavi shafae, M. & Jamshidi, M. H. (2021). "Explaining the Chinese pattern of redefining international order: combination of internal capabilities and external soft balance". *Political Strategic Studies*, 10(38), 250-290. [In Persian]. <https://doi.org/10.22054/qps.2021.58440.2776>
- Elman, C. (2002). "Introduction: Appraising balance of power theory". In Vasquez, J. & Elman, C., *Realism and the Balancing of Power*. New York: Prentice Hall.
- Ferdinand, Peter. (2016). "Westward ho—the China dream and 'one belt, one road': Chinese foreign policy under Xi Jinping". *International Affair*. 92(14), 941-957. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.12660>
- Gharayagh zandi, D. & Abbassi, M. (2022). "China's strategic development and foreign policy in the Middle East in the second decade of 21st century: The whys and the wherefores". *International Political Economy Studies*, 4(2), 493-522. [In Persian]. <https://doi.org/10.22126/ipes.2021.6704.1388>
- Hughes, L. (2019). *China in the Middle East: The Iran factor*. Translated by Kandi, F. & Gholamzadeh, S., Tehran: Presidential Center for Strategic Studies. [In Persian]. <https://civilica.com/doc/1104105>

- Ikenberry, J. G. & Wright, T. (2008). *Rising Power and Global Institutions*. New York: The Century Foundation Report.
- Liao, X. (2006). "Central Asia & China's energy security". *China and Eurasia Forum Quarterly*, 4, 61-69. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3659273>
- Liu, W.; Chen, J. X.; Zhang, Z. & Tasi, S. B. (2019). "Belt and road strategy in international business and administration". USA: IGI Global.
- Mosallanejad, A. & Haghshenas, M. R. (2013). "The position of China in energy economy of the Persian Gulf: Emphasizing I. R. of IRAN". *Research Letter of Political Science*, 8(1), 173-208. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.1735790.1391.8.1.6.9>
- Pape, R. A. (2005). "Soft balancing against the unitedstates". *International Security*, 30(1), 7-45. <https://www.jstor.org/stable/4137457>
- Paul, T. V. (2004). "Introduction: the enduring axioms of balance of power theory and their contemporary relevance". In Paul, T. V.; Writz, J. I. & Fortmann, M. (Eds.), *Balance of power: Theory and practice in the 21st century*. Stanford: Stanford university press.
- Pillar, P. R. (2004). *Terrorism and U.S foreign Policy*. Washington DC: Bookings, Institute press.
- Rahmani, M. & Miri, E. (2015). "The impact of Russia-China soft balance component on us hegemony". *Journal of Central Asia and the Caucasus Studies*, 21(92), 65-95. [In Persian]. http://ca.ipisjournals.ir/article_22199
- Rashidi, Y.; Ahmadipour, Z. & Karimi, M. (2016). "The impact of cyber space on Egypt's revolution". *International Journal of Humanities*, 23(1), 99-119. <http://dori.net/dor/20.1001.1.25382640.2016.23.1.2.0>
- Rashidi, Y.; Ahmadipour, Z.; Alemi, A. & Bayat, M. (2021). "The role of geographical imagination and geopolitical representation in dividing space / place into our and their". *Quarterly Journal of Geopolitics*, 16(4), 79-100. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17354331.1399.16.60.4.6>
- Rashidi, Y.; Saei, Gh.; Faraji, M. R. & Hosseinin, L. (2014). "The mediating role of cinema in representation of hard power case study: The movie Zero Dark Thirty". *Research on Humanities and Social Sciences*, 4(12), 128-135. <https://www.iiste.org/Journals/index.php/RHSS/article/view/13624>
- Saadati, H.; Karimipour, Y.; Kaviani-rad, M. & Kargar, A. (2019). "Explaining the role and function of geopolitical the Gulf of Chabahar in Indian ocean developments (Emphasizing India-China competition)". *Human Geography Research*, 51(4), 1051-1071. [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2018.243109.1007560>
- Sazmand, B. & Arghavani pirsalami, F. (2018). *China's global and regional foreign policy in the 21st century*. Tehran: University of Tehran printing and publishing institute. [In Persian].
- Sheehan, M. (2009). *International Security*. Translated by Dehghani firouzabadi, S. J., Tehran: Strategic Studies Research Institute. [In Persian].
- Sinaga, L. C. (2015). "China's assertive foreign policy in South China Sea under Xi Jinping: Its Impact on United States and Australian foreign policy". *Journal of ASEAN Studies*, 3(2), 133-149. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-461429>
- Walt, S. M. (2000). *The Origins of Alliances*. Ithaca New York: Cornell University Press.
- Walt, S. M. (2005). *Taming American power: The Global Response to U.S. Primacy*. New York; London: Norton.

Walt, S. M. (2009). "Alliance in a unipolar world". *World Politics*, 61(1), 86-120.
<https://www.hks.harvard.edu/publications/alliances-unipolar-world>

Waltz, Kent. N. (1979). *Theory of International Politics*. New York, NY: Random House.

